

INTERVIEW

Sjaak Hunnekens (100): 'Mensen gaan te snel uit elkaar als het even moeilijk is'

Sjaak Hunnekens is evenals de Volkskrant 100 jaar. Hoe kijkt deze voormalige boer en bedrijfsleider van een supermarkt aan tegen de eeuw die achter hem ligt, en wat vindt hij van het huidige tijdsgewricht?

Bron: de Volkskrant Marjon Bolwijn 25 juli 2022.

Sjaak Hunnekens Beeld Aurélie Geurts

Sjaak Hunnekens heeft vier generaties voortgebracht, zijn eerste achterachterkleinkind is 1,5 jaar jong. Op één kleinkind na, wonen al zijn 38 nazaten in Noord-Limburg, binnen een straal van 15 kilometer van de 100-jarige pater familias. Hij woont nog zelfstandig en doet zijn kleine boodschappen zelf, een jaar geleden nog met de auto, tegenwoordig op de scootmobiel. Voordat Hunnekens van wal steekt, legt hij eerst zijn spelregels van het interview uit: 'Ik wou het zo doen: ik begin met een inleiding, daarna mag je mij vragen stellen. Als ik geen antwoord wil geven, zwijg ik.'

Prima, ik luister naar uw inleiding

'Ik heet Sjaak Hunnekens en ik ben op 12 augustus 1921 geboren in Beringe. De rest is aan u.'

Is het nu al tijd voor de eerste vraag?

'Ja, kom maar op.'

Waar beleeft u nog plezier aan?

'Aan van alles: tuinieren, de computer, de tv. Ik zit niet meer zoals vroeger elke dag op mijn laptop om mails aan mijn kinderen te schrijven en recepten op te zoeken, maar nog wel af en toe. Ik kijk graag op tv naar sportwedstrijden: Formule 1 met Max Verstappen, die komt hier uit de buurt. En ik houd van voetbal, ook vrouwenvoetbal. Ik bekijk deze maand elke wedstrijd van het Europees Kampioenschap. Mijn favoriete speelster is Lieke Martens, die komt ook uit deze streek. Haar ouders kwamen in de supermarkt in Bergen, waar ik heb gewerkt. Jammer dat Lieke is uitgevallen, ze is geblesseerd aan haar voet.'

Wat vindt u van het Nederlands vrouwenelftal?

‘Het niveau is hoog. Ik kijk sowieso met veel plezier naar vrouwenvoetbal. Mannen kunnen er een puntje aan zuigen. Mannen spelen feller, maar mogen een voorbeeld nemen aan de mentaliteit van vrouwen. Als er een op haar donder krijgt op het veld en valt, staat ze meteen op, strijkt even met haar hand langs haar dij en speelt weer verder. Een man maakt in zo’n situatie een hoop drama en dan moet er vaak een brancard aan te pas komen. Vrouwen incasseren makkelijker.’

Bent u ook iemand die liever incasseert dan drama maakt?

‘Ik ben van doorgaan en niet achterom kijken, dat heeft toch geen zin. Wat geweest is, is geweest.’

Werkt dat ook bij dierbaren verliezen, zoals uw vrouw en twee zoons?

‘Nee, dat denk ik niet.’

Sjaak Hunnekens op het bankje dat de gemeente heeft geplaatst ter ere van zijn 100ste verjaardag.

Beeld Aurélie Geurts

Hoe heeft u uw dagelijks leven de afgelopen eeuw zien veranderen?

‘Van armoede naar overvloed. Die overvloed van tegenwoordig wordt niet gewaardeerd. Mensen vinden het normaal dat je de was in een machine stopt, zeep erbij, knop indrukken, er even later uithalen en klaar. Mijn moeder was dagelijks uren bezig om alles met de hand te wassen, voor een gezin van elf.’

Kunt u de armoede in uw jonge jaren beschrijven?

‘Er was niets, helemaal niets. We werkten om te eten. Kleding kregen we van neven en nichten en die ging in ons gezin van de een naar de ander. Als een kledingstuk kapot of versleten was, verstelde mijn moeder het. We waren met negen kinderen thuis, ik was de oudste, en had vier broers en vier zussen.

‘We hadden een kleine boerderij met een koe, een paar varkens, kippen en we verbouwden rogge, haver, gerst, aardappelen en groenten als bieten, spruitjes en boerenkool. Dat was genoeg om met zijn elven van te eten, niet genoeg om nog iets te kunnen verkopen. Omdat we zuinig moesten zijn met ons voedsel, deelden we eerlijk wat we hadden. Iedereen kreeg een half ei. Gelukkig woonden we vlak bij een bos. Als het stookhout op was, hakten we een boom om.

‘Het houtgestookte fornuis diende ook als kachel voor ons huis. Eén keer in de week werden we gewassen in een ijzeren teil: dan stonden we met zijn allen in een rij, één voor één mochten we even in het water en klaar. We gingen allemaal in hetzelfde badwater. We wisten niet beter en overal was het hetzelfde, behalve bij de grote boeren.’

Kon u doorleren?

‘Nee, later heb ik wel de algemene kennis die je op een middelbare school opdoet, gemist. Een buitenlandse taal heb ik nooit geleerd. Er moest gewerkt worden want er was armoede. Als kind hielp ik mee op de boerderij. Na de lagere school moest ik aan het werk als knecht op een ander boerenbedrijf. Ik woonde intern bij de boer, dat was thuis weer een mond minder om te voeden. Op zondag was ik vrij en mocht ik naar huis. Dan gingen we met zijn allen naar de katholieke kerk.

‘Ik verdiende 70 gulden in een heel jaar. Dat moest ik afstaan aan mijn ouders, want het geld was hard nodig. Op zondag kreeg ik een paar cent, als ik 25 cent had gespaard, kocht ik daar stiekem sigaretten van, een pakje Dushkind. Van mijn eerste sigaret werd ik flink misselijk, maar ik ben toch doorgegaan. Ik heb gerookt van mijn 13de tot mijn 97ste, elke dag. Alleen tijdens vastentijd rookte ik niet, veertig dagen lang. Dan was ik blij als de Paasklokken luidden, kon ik er weer eentje opsteken.’

Waarom bent u drie jaar geleden alsnog gestopt met roken?

(Hij wijst naar een paar zwarte vlekken op de houten vloer naast zijn brede stoel.) ‘Tijdens het roken was ik in slaap gevallen, de sigaret viel naast mij op de grond. Ik werd wakker van de rook, er was gelukkig nog geen vuur. Stel je voor wat er was gebeurd als ik was blijven slapen. Met mijn voet trapte ik op de rokende plekken en zei tegen mezelf: nondeju, en nu is het afgelopen. Ik heb nooit meer één sigaret aangeraakt en heb het geen moment gemist.’

Van alle 100-plussers in Nederland is maar 20 procent man, dat is waarschijnlijk een gevolg van de rookepidemie onder mannen van uw generatie, denken onderzoekers.

‘Ook al heb ik 84 jaar lang elke dag gerookt, mij mankeert niets. Ik slik maar 1 tabletje. Alleen het lopen begint wat moeilijk te worden, daarom heb ik een scootmobiel. Een jaar geleden reed ik nog auto. Op mijn 100ste verjaardag ben ik naar het feest gereden. Mijn dokter was er ook en hij zei dat hij nog nog nooit had meegemaakt dat een 100-jarige nog autoreed. Na mijn verjaardag vond ik dat ik ermee moest ophouden. Als er iets mis gaat, zit mijn familie ermee. Dus toen heb ik een scootmobiel aangeschaft, dat zijn nu mijn beste benen.’

Bent u altijd boer gebleven?

‘Nee. Na een paar jaar als knecht op de boerderij moest ik er niks meer van hebben, ik wilde weleens iets anders. Ik zag een advertentie van de Coop, een kruidenierswinkel. Ze vroegen een bezorger. Dat verdiende beter dan het werk op de boerderij. Ik solliciteerde en werd aangenomen. Als een klant had aangewezen welke waren hij wilde kopen, bezorgde ik de boodschappen aan huis, met een paard en een kar.

‘Dat was voor de oorlog. Tijdens de oorlog zat ik met vijf jongens ondergedoken op een boerderij, dus werd ik weer boerenknecht. Vanuit het zolderraam kon ik mannen loopgraven zien graven, dwangarbeid die ik anders ook had moeten doen. Na de bevrijding kon ik weer bij de Coop terecht, ik klom op tot bedrijfsleider. Maar mijn inkomen was niet genoeg om van rond te komen, met een gezin met zes kinderen. Daarom hield ik bij ons huis varkens, zestig in totaal, voor de verkoop. Ook verbouwde ik groenten en fruit voor mijn gezin.’

U was van jongs af aan een werkpaard, zo te horen

‘Het was hard werken, zes dagen in de week van ’s ochtends vroeg tot ’s avonds laat, net als mijn vader. Het was nu eenmaal zo. Ik heb het altijd met plezier gedaan. Op mijn 57ste ben ik met vervroegd pensioen gegaan voor mijn vrouw To. Ze had een zwakke gezondheid. Ze was vaak erg moe en had last van open benen. Die moesten elke dag verbonden worden.

‘Het heeft jaren geduurd voordat artsen ontdekten dat ze hartproblemen had. Na de operatie besloot ik te stoppen met werken om voor To te zorgen. Je bent er voor elkaar, in voor- en tegenspoed. Dat zie je tegenwoordig steeds minder. Mensen gaan te snel uit elkaar als het even moeilijk is. Dat begrijp ik niet, want dan komt het er juist op aan. To is 22 jaar geleden overleden, 78 jaar oud.’

Trouwfoto met zijn vrouw To. Ze traden in 1946 in het huwelijk.

Beeld Aurélie Geurts

En toen was u ineens alleen

‘Daar kon ik niet goed tegen, daarom nam ik een hondje en noemde hem Bonnie. Op een avond gingen we wandelen. Bonnie wilde per se naar de buurvrouw twee huizen verderop, ik kon hem niet tegenhouden. Daar aangekomen, bleken er binnen inbrekers bezig te zijn. Ik heb meteen de politie gebeld en de buurvrouw daarna geholpen met de zaak verder af te wikkelen. Zo heb ik Nellie leren kennen. We kregen een relatie en zijn nog 7,5 jaar samen geweest en hebben veel leuke uitstapjes gemaakt, en vakanties gevierd, tot zij dertien jaar geleden ook overleed.’

Is er iets waarover u tijdens uw leven van mening bent veranderd?

(Resoluut:) ‘De kerk. Die heeft mij van alles wijsgemaakt. Het geloof was er om mensen in toom te houden, maar dat is helemaal niet nodig. Ieder mag zijn eigen leven leiden. Ik volg nog wel elke zondag de mis, via de kerk-tv. Meer wil ik er niet over kwijt. Dat zijn mijn eigen gedachten, die houd ik voor mezelf.’

SJAAK HUNNEKENS

geboren: 12 augustus 1921 in Beringe

woont: zelfstandig, in Meijel

beroep: boer en bedrijfsleider

familie: één broer (89) en één zus (93), zes kinderen (twee overleden), veertien kleinkinderen (drie overleden), negentien achterkleinkinderen, één achterachterkleinkind

weduwnaar sinds: 1999